

Hur Sveriges klimatpolitik bör utvecklas baserat på Fit for 55

Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari
Professor John Hassler

18 oktober 2023

Klimatforskningens ABC

- A. **Global CO₂-neutralitet** krävs för att hejda klimatförändringarna. Metanutsläppen måste stabiliseras.
- B. Ju mer CO₂ världen **hunnit släppa ut** när neutralitet nåtts, desto högre blir temperaturen under mycket lång tid.
- C. **Mycket stor osäkerhet** om klimatkänslighet och hur skadliga klimatförändringarna är. Inga objektiva sannolikheter finns.

Klimatpolitik

- Enorm osäkerhet gör det **omöjligt att beräkna** ”optimal” politik.
- **”Vänta och se”** kan också avfärdas.
- Är det ett **”elakt problem”**?
- Nej, det finns en robust politik – en **billig försäkring**.
- En **ordnad omställning** till klimatneutralitet på 25-30 år är försäkringen. Förenlig med fortsatt god tillväxt.
- Precis vad **EU nu genomför!**

Fit-for-55

- Tvingande regler **fasar ut koldioxidutsläppen** i snabb takt i hela EU (utsläppshandel och förbud av fossildrivna bilar).
- Hårda gränser för utsläpp över **all framtid** – i linje med Parisavtalet!
- **Goda klimatnyheter** – EU ett föredöme att vara stolt över!
- Sverige bör utgå ifrån och verka för att **reglerna blir kvar**.
- Det fossila fasas ut, men vi i Sverige måste **ansvara** för att ett nytt klimatneutralt samhälle **ersätter det gamla**.
- En utmaning, men absolut **inte oöverstiglig**.

Fit-for-55 jämfört med svenska klimatmål

- EU:s regler **ställer hårda** krav på Sverige till 2030. Samma **ambitionsnivå** för nettoutsläpp 2030 som svenska målet.
- Men, annorlunda och bättre **målstruktur** i EU:s regler:
  - Tak sätts för **samlade utsläpp** över tid – en utsläppsbudget.
  - Krav sätts för **upptag av kol** i skog och mark.
  - Får inte **kompensera utsläpp** med finansierad utsläppsminskning utanför EU.
  - Utsläpp i enskilda **delsektorer** inte målsatta – alla utsläpp lika viktiga.
  - Om vi bryter mot reglerna blir vi stämnda i **EU-domstolen**.
- Sverige **når inte EU:s krav** med nuvarande politik och de svenska klimatmålen garanterar inte att kraven nås!

Vilken klimapolitik behövs?

- Svenska klimatmål bör rimma med EU:s (inga radikala ändringar behövs) och **ny politik** som begränsar utsläppen krävs.
- Räcker inte – en **sammanhållen strategi** för samhälls-omvandlingen behövs.
- **Tre politikområden:**
  1. Utsläppsmål och regler som direkt **begränsar nettoutsläppen**.
  2. Politik som **underlättar** den **strukturomvandling** som drivs fram.
  3. Åtgärder som bidrar till omställningen **utanför Sverige**.
- **Komplementära** politikområden – allt är klimatpolitik.

Sveriges klimatstrategi – 46 förslag

Politikområde 1 – mål och styrsystem för utsläpp och upptag

1. Presentera ett **samlat program** som säkrar att Sverige uppfyller kraven i EU:s nya klimatlagstiftning.
2. Inför ett **nationellt utsläppshandelssystem** för så stor del av ESR-sektorn som är praktiskt möjligt.
3. Inkludera så stor del av utsläppen som möjligt i **EU ETS2**.
4. Uppdatera de **svenska klimatmålen** så att de baseras på den målstruktur som används inom EU:s regelverk.
5. Omarbeta **etappmålet för 2030** så att det överensstämmer kraven inom ansvarsfördelningen ESR utan att den övergripande ambitionsnivån sänks.
6. **Skärp transportsektormålet**. Ett skarpare mål bör ha elektrifiering av transportsektorn i fokus.
7. Använd ansvarsfördelningen ESR:s **flexibilitetsmekanismer** i den mån det underlättar uppfyllandet av kraven på Sverige.
8. Starta förhandlingar med EU-länder med låga utsläppsminskningsbeting om framtida **köp av ESR kvotenheter**.
9. Planera för att **överföra utsläppsrätter** från EU ETS1 till den svenska ESR-sektorn.
10. Utred införandet av ett system med ekonomiska drivkrafter för att minska utsläppen av växthusgaser från **jordbruket**.
11. Snabbtred införandet av ett system som ger **markägare** ersättning för den klimatnytta som skapas.
12. Kartlägg utsläppen av växthusgaser **från sjöar och hav** i Sverige och utveckla ett system som ger ekonomiska drivkrafter att minska dessa utsläpp.
13. Behåll **malus** delen i fordonsbeskattningen och överväg att öka och förlänga den samt göra den mer progressiv.
14. Anpassa den svenska **reduktionsplikten** till EU:s förnybarhetsdirektiv men använd inte tvångsmässig inblandning av biobränsle
15. Skapa goda förutsättningar för industriell **produktion av biobränsle** och syntetiska e-bränslen.
16. Öka den offentliga finansieringen av **bio-CCS** i Sverige.
17. Förenkla och snabba upp beslutsprocessen för infrastruktur för **insamling och transport av koldioxid** oavsett ursprung.

Sveriges klimatstrategi – 46 förslag

Politikområde 1 – mål och styrsystem för utsläpp

1. Utforma **samlat program** för att nå kraven i EU:s nya klimatlagstiftning.
2. Inför svenskt **brett utsläppshandelssystem** för ESR-sektorn.
5. Omarbeta **etappmålet för 2030** till EU:s regelverk utan att sänka ambitionsnivån.
6. **Skärp transportsektormålet**, skarpare fokus på elektrifiering.
12. Mät och minska utsläppen från **sjöar och hav** i Sverige.

Sveriges klimatstrategi – 46 förslag

Politikområde 2. Politik för att underlätta svensk strukturomvandling

18. Utarbeta en **övergripande plan** för strukturomvandlingen till klimatneutralitet.
19. Inför ett särskilt **klimatkabinett** lett av statsministern eller finansministern där den klimatpolitiska strukturomvandlingen samordnas.
20. Uppdra åt en särskild myndighet att **identifiera trösklar** och flaskhalsar i omställningen.
21. Uppdra åt alla myndigheter att **minska motsättningar** mellan de intressen de är satta att bevaka och det övergripande samhällsintresset.
22. Förenkla och effektivisera **tillståndprocesserna** i miljölagstiftningen.
23. Skapa förutsättningar för en bred överenskommelse om det svenska elsystemet -- inför en parlamentarisk arbetsgrupp, **elektrifieringsgruppen**.
24. Upprätta mål och **färdplaner för elkraftstillgång** och överföringskapacitet.
25. Förändra systemet för hur framtida **effektbehov fördelas**. Systemet bör vara transparent och tillse att effekt fördelas nytta, inte köplats.
26. Utbyggnad, överföring och lagring av el bör vara **överskuggande samhällsintresse** som normalt ska ges högre vikt än andra samhällsintressen.
27. Stärk närliggande fastighetsägares rätt till **kompensation** eller inlösen när vindkraft byggs.
28. Lägg förslag om kommunal **vindkraftsskatt** eller en ersättning via statsbudgeten.
29. Effektivisera och rättssäkra processen för **kommunala beslut** om vindkraft, men ska kunna påverka var vindkraft ska byggas.
30. Utarbeta mål och färdplaner för utbyggnaden av **laddinfrastruktur**. Särskilt fokus behövs på glesbygd.
31. Tillse att tillräcklig **transportkapacitet** byggs för att möjliggöra omställningen och utvecklingen av Sveriges basindustri.
32. **Sänk elskatten**.
33. Inför en **klimatbonus** till alla hushåll.
34. Inför ett **transportstöd** till hushåll på landsbygden.
35. Skapa en bred och långsiktig överenskommelse om **kärnkraftens framtid**.
36. Ge möjlighet till **Vattenfall** att se till samhällsekonomiska konsekvenser av sina beslut även om de inte är affärsmässiga.
37. Bredda **Klimatpolitiska rådets** uppdrag -- granska konkurrenskraft, transportmöjligheter och regionala och sociala spänningar.

Sveriges klimatstrategi – 46 förslag

Politikområde 2. Politik för svensk strukturomvandling

- 18. Utarbeta en **övergripande plan** för strukturomvandlingen.
- 27. Stärk rätten till **kompensation** eller inlösen när vindkraft byggs.
- 28. Inför kommunal **vindkraftsskatt** eller en ersättning via statsbudgeten.
- 32. **Sänk elskatten.**
- 33. Inför en **klimatbonus** till alla hushåll.
- 34. Inför ett **transportstöd** till hushåll på landsbygden.
- 35. Skapa långsiktig överenskommelse om **kärnkraftens framtid.**

Sveriges klimatstrategi – 46 förslag

Politikområde 3. Påverka resten av världen

38. Överordnat mål i klimatlagen att Sverige ska verka för ett **politiskt, ekonomiskt och socialt legitimt ramverk** för en ambitiös klimatpolitik på EU-nivå.
39. Verka för att nedtrappningen av **utgivningen av nya utsläppsrätter** i EU ETS1 och 2 fortsätter i samma takt den som beslutats i Fit-for-55 paketet.
40. Verka för harmoniserade styrinstrument för att skapa ekonomiska drivkrafter till minskade utsläpp i **jordbrukssektorn och för inlagring i skog och mark**.
41. **Öka kunskapen** om hur nära sammankopplad svensk och europeisk klimatpolitik är och måste vara.
42. Avstå från att införa nationella **konsumtionsbaserade utsläppsmål** men verka för att EU:s konsumtionsbaserade utsläpp fortsätter minska.
43. Verka för att EU använder övergripande system som **EU ETS1 och 2** som de huvudsakliga verktygen för att nå beslutade utsläppsmål.
44. Verka för skärpta begränsningar på EU-nivå för hur **statsstöd** får användas i den gröna omställningen.
45. Öka det klimatrelaterade **utvecklingsbiståndet**.
46. Motverka idén om utvecklingsländerna bör få en större andel av den **globala utsläppsbudgeten** än vad som motsvarar deras andel av världens befolkning.

Sveriges klimatstrategi – 46 förslag

Politikområde 3. Påverkan utanför Sveriges gränser

39. Verka för att **utgivningen av utsläppsrätter** i EU ETS1 o 2 fasas ut i oförändrad takt.
40. Verka för EU-gemensamma styrinstrument i **jord- och skogsbrukssektorn**.
41. **Öka kunskapen** om sambandet mellan svensk och europeisk klimatpolitik.
42. Avstå från nationella **konsumtionsbaserade utsläppsmål** men verka för att EU:s konsumtionsbaserade utsläpp fortsätter minska.
45. Öka det klimatrelaterade **utvecklingsbiståndet**.

SVERIGES KLIMATSTRATEGI

46 förslag för klimatomställningen
i ljuset av Fit-For-55

John Hassler

Hur Sveriges klimatpolitik bör utvecklas baserat på Fit for 55

Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari
Professor John Hassler

18 oktober 2023

